

Eindverslag over wetsontwerp n°. 63.

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORT-
TEURS over het ontwerp van wet tot aanleg van
scheepvaartkanalen naar Twente. (63)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Aangenaam werd ondergeteekende getroffen door de be-
tuiging van ingenomenheid met de indiening van het wets-
ontwerp, waarbij ook naar zijne meening groote belangen
voor het oosten van ons land betrokken zijn. Deze meening
verliest niets van hare waarde, ook al kan zij niet, zooals
men gaarne wenschte, door concrete cijfers worden gestaafd.

Immers de landstreek, die door het kanalencomplex zal
worden doorsneden, is thans verstoken van waterwegen,
waaruit wellicht eene aanwijzing voor het te verwachten ver-
keer zou zijn te vinden. De Staatscommissie heeft op blad-
zijde 174 van haar Verslag (in bijlage XI) intusschen ge-
tracht een indruk te geven van de verwachtingen, welke
omtrent het verkeer mogen worden gekoesterd, aan de hand
van eenige cijfers betrekkelijk het vervoer aan enkele spoor-
wegstations in de nabijheid, en leidt daaruit af, dat op een
vervoer van omstreeks een millioen ton bij de openstelling
van het kanaal zou mogen worden gerekend, dat is onge-
veer een verkeer als thans plaats heeft op het Stadskanaal
en op den vaarweg Stroobos—Lemmer. Maar aan elke voor-
spelling ontsnapt de wijze, waarop zich het centrum van
industrie zal ontwikkelen, naar hetwelk — immers in hoofd-
zaak — de nieuwe vaarweg gericht is; door de mate van ont-
wikkeling van dit centrum zal de verkeersintensiteit op dien
vaarweg bepaald worden. Evenmin kan worden becijferd,
welk verkeer een waterweg trekt, dat, ware deze er niet, langs
andere wegen zou gaan en dus, nevens het rechtstreeksche,
waarvoor de waterweg aangewezen is, om welke reden dan
ook aan den nieuwen vaarweg de voorkeur zal meenen te
moeten geven.

Het zal, naar het den ondergeteekende voorkomt, wel
duidelijk zijn, dat de door concrete cijfers gesteunde inlich-
tingen, welke verlangd worden, niet kunnen worden verstrekt.

Indien Twente zijne plaats in de Nederlandsche industrie
niet alleen zal kunnen handhaven, maar nog belangrijk ver-
beteren, zal het verkeer over de nieuwe kanalen daarvan den
terugslag ondervinden, doch tevens zal een goede waterweg
voor de bevordering van de industrie aldaar eene eerste voor-
waarde zijn: ook hier dus — naar het den ondergeteekende
voorkomt — wisselwerking, welke omstandigheid mede het
geven van concrete cijfers niet wel toelaat.

Dat ook belanghebbenden goede verwachtingen van het
verkeer over de kanalen hebben, mag, naar de onder-
geteekende meent, wel worden afgeleid uit den financiëleen
steun, welchen zij reeds toezegden.

Inderdaad is de aanneming van dit wetsvoorstel als eene
principiële uitspraak te beschouwen. Zoowel bij de onder-
scheidende oteigeningswetsontwerpen als bij de op de Staats-
begrooting uit te trekken posten voor de werken, zullen de
Staten-Generaal voldoende gelegenheid vinden tot bemoeiing
met het verdere verloop van den aanleg van het kanalen-
complex.

Zoolang omtrent den loop van prijzen voor materialen en
van dien der werkloonen nog zoo weinig valt te voorspellen
als thans het geval is, schijnt eene betrouwbare raming be-
zwaarlijk te geven. Zou men de thans geldende prijzen aan
eene begrooting ten grondslag leggen, dan zouden de kosten

van de werken globaal 2 à 2½ maal de door de Staatscommissie
becijferde moeten bedragen.

Bij de beoordeeling van cijfers zal men zich intusschen los
moeten maken van die van eertijds, welke — het is toch
duidelijk — in afzienbaren tijd geen basis voor berekeningen
meer zullen kunnen vormen.

Door den oorlog is de financiële opzet van het kanalen-
ontwerp geheel in de war geloopen; immers uit de vergelijking
van de door belanghebbenden bij te dragen kosten met de
begrotingen blijkt de bedoeling om de kostenverdeling
te maken in reden van 2 tot 1 tusschen Rijk en belang-
hebbenden, zij het dan ook, dat voor deze laatsten de bijdra-
gen werden gefixeerd. Ondergeteekende meent, dat geen aan-
leiding bestaat nader in deze bedragen wijziging te brengen,
gelijk hij uitvoerig heeft uiteengezet in de bij de Tweede
Kamer ingediende Memorie van Antwoord ter zake van het
onderhavige wetsontwerp.

Gaarne wil hij overwegen in hoeverre bij later voorkomende
gevallen termen zijn om ook belanghebbenden een niet van
te voren vastgesteld bedrag te doen bijdragen, hoewel hem
vergelijking met den aanleg van spoor- en tramwegen niet
geheel juist schijnt.

Geschiedt de aanleg van spoor- en tramwegen door eene
bijkundere onderneming met geldelijken steun van het Rijk,
dan pleegt het Rijksvorschot te worden bepaald naar een
vooraf vastgesteld maximum en wordt de risico voor over-
schrijding van de begroting overgelaten aan de onder-
neming. Vindt echter omgekeerd de aanleg plaats door het
Rijk met geldelijke medewerking van anderen, dan wordt
deze medewerking evenzeer gefixeerd en draagt het Rijk de
risico voor overschrijding; als voorbeeld zij gewezen op de
wet van 29 Mei 1916 (*Staatsblad* n°. 237) betreffende den
spoorweg Gouda—Boskoop—Alphen, die van Rijksweg zal
worden aangelegd met eene bepaalde bijdrage van anderen.
Met de practijk in zake spoorwegaanleg is het wetsontwerp
dus niet in strijd.

Naar het den ondergeteekende voorkomt, zal het — nu
krachtens de wet van 22 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 173) de
heffing van rechten voor het gebruik onder meer van kanalen,
sluizen en bruggen is afgeschaft — niet wel aangaan op het
Twentsche kanalencomplex tolgelden te innen. Het aan-
leggen van eene commerciële boekhouding komt, mede in
dit verband, den ondergeteekende niet wel mogelijk voor.
Afgescheiden nog hiervan dat voor niet één waterstaatswerk
zoodanige boekhouding wordt bijgehouden, zou deze, bij af-
wezigheid van ontvangsten (afgezien van wellicht luttele
bedragen als gevolg van verpachting van grasgewas of visch-
recht) alleen uitgaven aanwijzen en voor afschrijving van
de waarde van de kosten van het kanalencomplex zou men boven-
dien van willekeurige onderstellingen moeten uitgaan.

De overwegingen door andere leden aangevoerd met be-
trekking tot de tijdens de behandeling in de Tweede Kamer
aangebrachte wijziging in het wetsontwerp zijn ook die van
den ondergeteekende; inderdaad zou groote vertraging van
het indienen van eene Nota van Wijziging het gevolg geweest
zijn. De toestand van de rivier de IJssel is sedert de Staats-
commissie haar verslag uitbracht belangrijk verbeterd,
immers dusdanig, dat beneden Zutphen verwacht wordt eene
diepte beneden gewoon laagwater van 3 M., terwijl boven
Zutphen eene diepte ad 2,50 M. zal kunnen worden bereikt;
bij lage waterstanden zal echter voor groote Rijnaken dit
gedeelte der rivier geen vertrouwbaaren vaarweg vormen; ook
blijft het bovengedeelte der rivier vanwege de talrijke bochten
voor die soort scheepvaart hinderlijk. Tegen overlegging der
gevraagde gegevens met betrekking tot de jongste peilingen
heeft de ondergeteekende geen bezwaar. ¹⁾

1) De peilkaarten zijn op de griffie der Kamer nedergelegd ter inzage
van de leden.

Het in het Voorloopig Verslag bedoelde gedeelte van het kanalencomplex zal, gelijk uit een en ander blijkt, noodig blijven; ook is bij den opzet gerekend, dat het bij de voeding van uit den Boven-Rijn van het complex eene belangrijke rol zal spelen; ondergeteekende is intusschen gaarne bereid te overwegen of het aangegeven denkbeeld om den aanleg van het kanaalgedeelte tot het laatst uit te stellen voor verwezenlijking vatbaar zal blijken.

Het vraagstuk betreffende de keersluis in het Zwarte Water beneden Zwolle heeft de volle aandacht van ondergeteekende; hij meent, dat de bedoelde afsluiting, wordt daartoe besloten, niet zonder bemalingsinrichtingen zal kunnen tot stand komen. Ook de drooglegging der Zuiderzee speelt eene rol bij de overweging van de aan het vraagstuk te geven oplossing.

De overgelegde schetskaart is niet voldoende nauwkeurig om daaruit gevolgtrekkingen te maken ten aanzien van de juiste ligging van de kanalen ten opzichte van de industrie-centra. Uiteraard zal getracht worden deze centra zoo dicht mogelijk te naderen. In de eerste plaats is dit eene quaestie van detailstudie, waaraan nauwkeurige waarnemingen op het terrein vooraf dienen te gaan. Bij de voorbereiding van de te verwachten onteigening zullen de Staten-Generaal alle gelegenheid hebben van de uitkomsten der studie kennis te nemen en hunne beoordeelingen ter zake kenbaar te maken.

De gevraagde afstanden zijn als volgt:

langs het Overijsselsche kanaal via Zwolle is de afstand Amsterdam—Almelo 138 K.M., via Zutphen en den IJssel 183 K.M.

Echter zij opgemerkt, dat wanneer men langs beide richtingen de afstanden meet welke het in Twente meer centraal gelegen Hengelo van Amsterdam scheiden, het verschil belangrijk minder is. Immers is de afstand Amsterdam—Zwolle—Almelo—Hengelo omstreeks 170 K.M., terwijl de afstand Amsterdam—Zutphen—Hengelo omstreeks 180 K.M. bedraagt. Ook de verder gelegen plaatsen Enschedé en Hengelo zullen den gunstigen invloed van dit geringe verschil ondervinden, waarbij nog komt dat in den vaarweg via Zutphen minder sluizen zullen worden aangetroffen dan die over Zwolle—Almelo zou opleveren.

Het ligt in des ondergeteekenden bedoeling een onderzoek te doen instellen omtrent de aan het kanaal Almelo—Zwolle aan te brengen verbetering in verband met de motie-ALBADA, terwijl hij ook bereid is te doen onderzoeken eene aansluiting van den Achterhoek aan het hoofdkanaal, hoewel hij als zijn aanvankelijken indruk niet mag verhele, dat voor het over die aansluiting te verwachten verkeer het maken van kostbare werken niet — althans nu nog niet — verantwoord zou zijn.

De Minister van Waterstaat,

A. A. H. W. KÖNIG.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit Antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 11den September 1919.

WESTERDIJK.
KRAUS.
STORK.
VAN SWAAY.
VAN LAMSWEERDE.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot wijziging der personeele
belasting. (83)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

§ 1. Met de leden, in de eerste plaats aan het woord, is de ondergeteekende van meening, dat het vervallen van de grondslagen haardsteden en rijwielen uit de personeele belasting inderdaad als een verbetering moet worden beschouwd. De verhooging van het belastingpercentage der huurwaarde van acht op tien heeft hem de mogelijkheid geboden om aan het ten deze van zoovele zijden te kennen gegeven verlangen te voldoen.

In zijne aan de Tweede Kamer gerichte Memorie van Antwoord heeft de ondergeteekende uiteengezet om welke redenen hij de handhaving van de personeele belasting naast de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting geraden acht (zie blz. 2 van die Memorie). Dat zij eenzijdig werkt, is slechts tot op zekere hoogte juist. Men verlieze namelijk niet uit het oog, dat zij slechts een onderdeel is van het geheele stelsel der verteringsbelastingen. Zoo zien de leden, die in het Voorloopig Verslag wijzen op het niet in de belasting vallen van hem, die zich genoeg verschaft niet door het houden van een pleziervaartuig maar door andere middelen, voorbij dat ook die andere middelen dikwerf aan belasting onderworpen zijn. Wie een gewoonte maakt van het bezoeken van koffiehuis of sociëteit, betaalt een waarlijk niet gering bedrag aan gedistilleerdaccijns, aan suikeraccijns, aan invoerrecht op koffie, thee, chocolade en dergelijke meer. Wie rookt zal eerlang door de tabaksbelasting, wie kaart speelt door de speelkaartenbelasting getroffen worden. Bezoek van schouwburgen, concerten, bioscopen en andere voorstellingen pleegt door den gemeentelijken fiscus, en tegenwoordig waarlijk niet op zachte wijze, getroffen te worden.

Wat de schilderijen aangaat erkent de ondergeteekende eene inconsequentie, gemotiveerd tot nu toe door de groote moeilijkheid aan de waardebepaling ervan verbonden. Inmiddels overweegt ondergeteekende bij zich zelve de vraag, of dit motief duurzaam gehandhaafd kan blijven.

Dat de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting bezwaarlijk ooit op volmaakte wijze zullen worden geheven, heeft men in het zoeven genoemde antwoord van den ondergeteekende aan de Tweede Kamer kunnen lezen.

§ 2. Met betrekking tot de verwondering, uitgesproken over de houding welke de ondergeteekende in zake de classificatie heeft aangenomen, meent hij de vraag te mogen stellen, of men zich van een eenmaal ingenomen standpunt dan niet mag laten afbrengen door argumenten, ten gunste van een ander standpunt aangevoerd. En dat is hier inderdaad het geval geweest. Wel zou de aangebrachte wijziging zonder meer den Staat op een zeer belangrijk bedrag aan belasting te staan zijn gekomen, maar het bij de replieken nog eens van verschillende zijden naar voren gebrachte argument, dat niet alleen Amsterdam en Rotterdam, maar ook tal van andere gemeenten met betrekking tot de classificatie in een noodtoestand verkeerden, heeft den ondergeteekende genoopt om het amendement-TER LAAN